

SPRAWOZDANIE Z CYKLU KONFERENCJI

„RODZINA ZASTĘPCZA DLA DZIECI BEZ PRZYSZŁOŚCI”

9-27 marca 2009r.

Federacja na rzecz Reintegracji Społecznej w marcu 2009 roku zorganizowała szósty już cykl konferencji poświęcony „dzieciom bez przyszłości” poświęcony rodzinnej opiece zastępczej. Był on kontynuacją organizowanych w latach 2003-2008 cykli konferencji pod wspólnymi tytułami „Dzieci bez przyszłości”, „Dzieci bez przyszłości w szkole”, „Pomoc społeczna dzieciom bez przyszłości”, „Sprawiedliwość dla dzieci bez przyszłości” i „Rodzina dzieci bez przyszłości” poświęconych analizie przyczyn marginalizacji społecznej dzieci i młodzieży w Polsce, skutkom procesu wykluczenia społecznego i prezentacji programów zapobiegania i przeciwdziałania marginalizacji społecznej. W konferencjach tych wzięło udział łącznie ponad 5.700 osób. Byli to przedstawiciele administracji państwowej i samorządowej, środowisk akademickich mediów oraz pracownicy placówek publicznych i organizacji pozarządowych pracujący z dziećmi, młodzieżą i rodzinami ze środowisk wykluczonych.

W Polsce nadal dziesiątki tysięcy dzieci wychowuje się w domach dziecka i zakładach resocjalizacyjnych i pomimo niżu demograficznego ich liczba szybko rośnie. Część z nich trafia do placówek z powodu poważnych problemów, uzależnień i bezradności rodziców ale coraz więcej z powodu konsekwencji biedy oraz niepowodzeń szkolnych, wynikających w istocie z niewydolności systemu edukacji. Niestety wiele z nich to dzieci małe, którym do rozwoju niezbędna jest więź emocjonalna. W placówkach kadra przychodzi tylko na dyżury, często się zmienia, ze względu na liczbę dzieci nie może też koncentrować się na poszczególnych z nich. Stałe są tylko inne dzieci ale to dzieci poobijane, pourażane o słabych i destrukcyjnych wzorcach. Wśród nich dominują zwykle oparte na przemocy zasady „drugiego życia”. Do takich warunków dziecko przystosowuje się stając się agresywne lub bierne i apatyczne. Dlatego placówki są wylęgarnią biernych, uzależnionych i zdemoralizowanych dorosłych. Miesięczny koszt utrzymania dziecka w domu dziecka wynosi 3-5 tysięcy złotych, w zakładzie 5-10 tysięcy.

Alternatywą umieszczania dzieci w placówkach miały być rodziny zastępcze. Szczególne nadzieje wiązano z niespokrewnionymi, dobrze funkcjonującymi rodzinami, które mając własne dzieci mogą dodatkowo zaopiekować się 1-2 dziećmi pozbawionych opieki naturalnej rodziny. Inną formą takiej pomocy miały być zawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka. Mogłyby one uzyskując specjalistyczne przygotowanie zajmować się dziećmi wymagającymi szczególnej pomocy lub stwarzającymi znaczne trudności wychowawcze. Niestety realizacja tej idei napotyka wiele trudności i dzisiaj można mówić o jej kryzysie. Coraz trudniej pozyskać chętnych na rodziców zastępczych a wiele istniejących rodzin zastępczych rozwiązuje się oddając dzieci do domów dziecka lub zakładów. Konieczna więc staje się wnikliwa analiza przyczyn tych trudności oraz znalezienie skutecznych rozwiązań.

Rozwój rodzinnej opieki zastępczej napotyka na znaczne trudności i problemy. Rozwiązanie ich i umożliwienie rozwoju rodzinnej opieki zastępczej wymaga wprowadzenia wielu zmian. Przede wszystkim podstawową formą zapewniania dzieciom zaniedbanym socjalnie i wychowawczo warunków prawidłowego rozwoju powinna być profesjonalna i wszechstronna pomoc rodzinie w kryzysie a nie zabieranie jej dzieci. Gdy taka pomoc zawodzi dzieci mogą być kierowane do rodziny zastępczej jeżeli wyrażą na to zgodę i zostaną do tego odpowiednio przygotowane. Fachowego przygotowania, przeszkolenia i wspierania wymagają także opiekunowie zastępczy. Pomoc społeczna powinna przede wszystkim wspierać rodziny zastępcze i traktować je jak partnerów.

Zależy nam na tym, by wypracowany model rodzinnej opieki zastępczej i wiedza dotycząca problematyki przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dotarły do jak najszerszego grona profesjonalistów oraz osób mających wpływ na rozwijanie systemu wspierania rodziny naturalnej i pieczy zastępczej. Zwiększa to szansę kompleksowych zmian w obszarze pomocy rodzinom i dzieciom ze środowisk zmarginalizowanych.

W związku z tym **Federacja na rzecz Reintegracji Społecznej** w okresie 09-27.03. 2009 r. zorganizowała w całej Polsce cykl **21 konferencji** poświęconych upowszechnianiu efektywnego modelu rodzinnej opieki zastępczej, niezbędnych warunków jego realizacji oraz prezentacji dobrych praktyk w tej dziedzinie: **„Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”**:

1. 09.03.2009   Kartuzy
2. 10.03.2009   Elbląg
3. 11.03.2009   Słupsk
4. 12.03.2009   Wrocław
5. 13.03.2009   Warszawa
6. 16.06.2009   Biała Podlaska
7. 16.03.2009   Katowice
8. 17.03.2009   Wołomin
9. 17.03.2009   Bielsko-Biała
10. 18.03.2009   Sosnowiec
11. 18.03.2009   Płock
12. 18.03.2009   Krotoszyn
13. 19.03.2009   Piaseczno
14. 19.03.2009   Dębica
15. 19.03.2009   Białystok
16. 20.03.2009   Lipno
17. 20.03.2009   Wałbrzych
18. 23.03.2009   Pruszków
19. 24.03.2009   Chełm
20. 26.03.2009   Łódź
21. 27.03.2009   Przemyśl

W konferencjach wzięło udział łącznie **2.206 osób**. Byli to przedstawiciele administracji państwowej i samorządowej, środowisk akademickich oraz placówek publicznych i organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin ze środowisk marginalizowanych.

W trakcie konferencji oraz na stronie internetowej Federacji upowszechniany też był list otwarty do Premiera RP o podjęcie prac nad przyjęciem projektowanej ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej nad dzieckiem.

Rząd RP, w ramach poszukiwania oszczędności, podjął decyzję o odsunięciu w czasie wejścia w życie przygotowywanej w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej **ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej nad dzieckiem**. Proponowane w założeniach do ustawy rozwiązania dawały nadzieję na efektywną pomoc dzieciom i rodzinom wykluczonym stwarzając tym samym szansę na pozostanie dzieci w środowisku lokalnym, bez konieczności umieszczania ich w placówkach. Ta kompleksowa ustawa umożliwiłaby powstanie po raz pierwszy realnych form bezpośredniej wszechstronnej pomocy rodzinie w kryzysie. Wyciągając wnioski z dotychczasowych doświadczeń, twórcy ustawy zaproponowali mechanizmy wsparcia i rozwoju rodzinnej opieki zastępczej oraz stopniowe ograniczanie form opieki instytucjonalnej.

W ramach tej akcji uczestnicy konferencji oraz osoby zainteresowane wprowadzaniem zmian w systemie pomocy społecznej w Polsce przesłali do kancelarii Premiera RP kilka tysięcy listów popierających wznowienie prac nad ustawą o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej nad dzieckiem.

Cykl konferencji objęty został patronatami:

Minister Pracy i Polityki Społecznej Pani Jolanty Fedak
Rzecznika Praw Dziecka Pana Marka Michałaka

oraz patronatem medialnym:

Gazety Wyborczej
Radia TOK FM

Poszczególne konferencje zostały objęte honorowymi patronatami i wsparciem przez:

Wojewodę Lubelskiego Panią Genowefę Tokarską
Wojewodę Łódzkiego Panią Jolantę Chełmińską
Wojewodę Podlaskiego Pana Macieja Żywno
Wojewodę Śląskiego Pana Zygmunta Łukaszczyka
Marszałka Województwa Łódzkiego Pana Włodzimierza Fisiaka
Prezydenta Miasta Białą Podlaską Pana Andrzeja Czapskiego
Prezydent Miasta Chełm Panią Agatę Fisz
Prezydenta Miasta Łodzi Pana Jerzego Kropiwnickiego
Prezydenta Miasta Słupska Pana Macieja Kobylińskiego
Prezydent M. ST. Warszawy, Hannę Gronkiewicz-Waltz
Prezydenta Miasta Wrocławia Pana Rafała Dutkiewicza
Starostę Białskiego Pana Tadeusza Łazowskiego
Starostę Elbląskiego Pana Sławomira Jezierskiego
Starostę Kartuskiego Panią Janinę Kwiecień
Starostę Krotoszyńskiego Pana Leszka Kulkę
Starostę Powiatu Lipnowskiego Pana Krzysztofa Baranowskiego
Starostę Powiatu Pruszkowskiego Panią Elżbietę Smolińską
Starostę Powiatu Wołomińskiego Pana Macieja Urmanowskiego
Burmistrza Miasta i Gminy Piaseczno Pana Józefa Zalewskiego
Rzecznika Praw Ucznia Kuratorium Oświaty i Wychowania w Bydgoszczy Pana Andrzeja Gralaka

oraz patronatem medialnym:

Gościa Niedzielnego
Kuriera Południowego
Piaseczyńskiej Telewizji Internetowej
Radia Bon Ton
Radia Gdańsk
Super Tygodnia Chełmskiego
TV Białystok
Tygodnika Chełmskiego „Kresy”
Tygodnika Lokalnego „Nowy Tydzień”

Współorganizatorzy i sponsorzy:

Akademickie Liceum Ogólnokształcące przy PWSZ w Płocku
Chełmski Dom Kultury
Chełmskie Centrum Pomocy Dziecku i Rodzinie
Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna
Fundacja BRE Banku, Warszawa
Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy „Gniazdo”, Katowice
Fundacja Ernst&Young, Warszawa
Fundacja Pomocy Dzieciom Happy Kids
Fundacja Pro Bono Poloniae, Warszawa
Fundacja Rodzinnej Opieki Zastępczej „Ja i mój dom”
Gimnazjum im. Ziemi Dobrzyńskiej w Tłuchowie
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemyślu
II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Piasecznie
III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Pruszkowie
III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Wołominie
Instytut Socjologii Stosowanej i Pracy Socjalnej Uniwersytetu Łódzkiego
Miejski Ośrodek Kultury „Kamyk” w Pruszkowie
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrze
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu
Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Chełmie
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku
Podlaskie Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego „Dać Nadzieję”
Południowo-Zachodnia SKOK
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie
 Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku
 Sektor3 Wrocław
 Starostwo Powiatowe w Przemyślu
 Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny i Rodzicielstwa Zastępczego „Nowy Dom”, Katowice
 Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Dom Aniołów Stróżów”, Katowice
 Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom, Młodzieży i Rodzinom „Przystanek”, Wrocław
 Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „proFamilia”, Elbląg
 Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Dziecka w Komarnie
 Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa Oddział w Łodzi
 Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa Oddział w Elblągu
 Towarzystwo Psychoprofilaktyczne Oddział w Bielsku-Białej
 Towarzystwo Psychoprofilaktyczne Oddział w Warszawie
 Towarzystwo Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa”
 Urząd Miasta i miny Piaseczno
 Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
 Wydział Zdrowia Urzędu Miejskiego Wrocławia
 Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu
 Zespół Szkół im. R. Traugutta w Lipnie

Informacje i publikacje w mediach i portalach internetowych

1. www.wiadomosci.ngo.pl „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	28.02.09
2. www.ops.pl Cykl konferencji „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	28.02.09
3. www.brpd.gov.pl patronat Rzecznika Praw Dziecka Pana Marka Michalaka	28.02.09
4. Super Tydzień Chełmski „Przyszłość dla rodziny”	02.03.09
5. www.agora.pl Cykl konferencji „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	04.03.09
6. www.niebieskalinia.pl „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	04.03.09
7. www.mopr.slupsk.pl – informacja o konferencji	04.03.09
8. www.ptp.org.pl Cykl konferencji „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	04.03.09
9. Forum Rodzinnej Opieki Zastępczej „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	04.03.09
10. www.charaktery.eu „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	04.03.09
11. www.dzieckokrzwdzone.pl „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	04.03.09
12. www.wykluczenie.pl „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	04.03.09
13. www.polskaterapia.pl „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	04.03.09
14. www.humanitas.edu.pl – informacja o konferencji w Sosnowcu	05.03.09
15. www.nowydom.org.pl – informacja o konferencji w Sosnowcu	05.03.09
16. www.esil.pl „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	06.03.09
17. Gazeta Wyborcza Trójmiasto „Rozmowy dla dobra dzieci”	09.03.09
18. Express Kaszubski „Nikt nie chce cudzych dzieci”	09.03.09
19. Tok FM „Ustawa ta obniży koszty pomocy społecznej”	09.03.09
20. Tygodnik Chełmski „Szansa dla tych bez miłości”	09.03.09
21. Nowy Tydzień „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	09.03.09
22. Super Tydzień Chełmski „Przyjdź na konferencję”	09.03.09
23. www.um.piekary.pl „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	10.03.09
24. Kanał 6 Telewizja Słupsk „Stworzyć rodzinę”	11.03.09
25. www.kartuzy.info „Rodzina zastępcza potrzebna od zaraz”	11.03.09
26. Radio Gdańsk „Rodziny zastępcze poszukiwane”	11.03.09
27. Radio Koszalin „Konferencja na temat rodzin zastępczych”	11.03.09
28. Telewizja Gdańsk - informacja o konferencji	11.03.09
29. Głos Pomorza – informacja o konferencji	11.03.09
30. Dziennik Bałtycki - informacja o konferencji	11.03.09
31. Telewizja Vektra Słupsk - informacja o konferencji	11.03.09
32. Nasze Miasto – informacja o konferencji w Słupsku	11.03.09
33. Zbliżenia – informacja o konferencji w Słupsku	11.03.09
34. Gazeta Pomorska „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	12.03.09
35. Dziennik Słupski „Przyszłość rodzin zastępczych”	12.03.09
36. Gazeta Wyborcza Wrocław „By pomóc dzieciom, wspierajmy całe rodziny”	12.03.09
37. Informacje Regionalne – informacja o konferencji w Krotoszynie	12.03.09
38. www.pwsplock.pl – informacja o konferencji	12.03.09
39. Gazeta Wyborcza Katowice „Rodzina zastępcza to nie wypad do McDonalda”	13.03.09
40. www.naszemiasto.pl „W tym roku ma powstać grupa wsparcia dla rodziców”	13.03.09
41. www.diecezja.bielsko.pl – informacja o konferencji	13.03.09
42. Radio Tok FM „Zamknijmy wszystkie domy dziecka”	13.03.09
43. Polsat – wiadomości – informacja o konferencji	13.03.09
44. IPPR – informacja o konferencji	13.03.09

45. www.blizejślaska.pl „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	15.03.09
46. Dziennik Zachodni – informacja o konferencji w Sosnowcu	15.03.09
47. Nowy Tydzień „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	16.03.09
48. Tygodnik Wałbrzyski – informacja o konferencji	16.03.09
49. TV Białystok – informacja o konferencji	16.03.09
50. www.uni.lodz.pl – informacja o konferencji	16.03.09
51. www.wroclaw.pl „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości	17.03.09
52. Dziennik Zachodni „Konferencja o rodzinach zastępczych w Sosnowcu”	17.03.09
53. www.polskatimes.pl „Konferencja o rodzinach zastępczych w Sosnowcu”	17.03.09
54. www.esil.pl „Prof. Kelvin Browne na WSH”	17.03.09
55. www.um.sosnowiec „Prof. Kelvin Browne na WSH”	17.03.09
56. www.zaglebie.info „Prof. Kelvin Browne na WSH”	17.03.09
57. www.e-sosnowiec.pl „Światowej sławy psycholog w Sosnowcu”	17.03.09
58. www.wiadomoscizaglebia.pl „Rodziny do zadań specjalnych”	17.03.09
59. Gazeta Wyborcza Katowice „Pijana czy w grobie – mama zawsze obecna”	17.03.09
60. Tygodnik Podlaski Nr 12 (62) „Wysłali list do premiera”	17.03.09
61. Gościniec Biały – informacja o konferencji	17.03.09
62. Radio Katowice – wywiad z B.Kaczmarczyk-Wichar i E.Orpikiem	17.03.09
63. Dziennik Zachodni „Promują zastępcze rodziny”	18.03.09
64. ITV Super-Nowa „Konferencja o rodzinie”	18.03.09
65. Radio Bielsko „Rodziny zastępcze nie mają wsparcia”	18.03.09
66. Sygnały Płockie – informacja o konferencji	18.03.09
67. Gazeta Krotoszyńska – informacja o konferencji	18.03.09
68. Gość Niedzielny – informacja o konferencji w Bielsku-Białej	18.03.09
69. Gazeta Wyborcza Płock „Szansa dla rodzin”	19.03.09
70. Gazeta Wyborcza Białystok „Rodzina dla dzieci bez przyszłości”	19.03.09
71. www.bialystokonline.pl „Trudna sytuacja rodzin zastępczych”	19.03.09
72. Małopolska Telewizja Kablowa – informacja o konferencji	19.03.09
73. www.naszemiasto.pl „Rodzice zastępczy są bezcenni”	19.03.09
74. Sygnały Płockie „Pytam, czy zdjąć buty”	19.03.09
75. www.e-sosnowiec.pl „Dzieci bez przyszłości?”	19.03.09
76. www.wrotapodlasia.pl „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	19.03.09
77. Polskie Radio Białystok „Trudna sytuacja rodzin zastępczych”	19.03.09
78. www.bilystok.jard.pl „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	20.03.09
79. Telewizja kablowa „Podgórze” – informacja o konferencji	20.03.09
80. www.brpd.gov.pl O przyszłość „Dzieci bez przyszłości”	20.03.09
81. TOK FM Rozmowy o pomaganiu „O troskach i blaskach rodzicielstwa zastępczego”	23.03.09
82. Radio Bon Ton - zapowiedzi konferencji w Chełmie	23.03.09
83. www.lublin.com.pl „Konferencja nt. rodzinnej opieki zastępczej”	23.03.09
84. www.sektor3.wroclaw.pl – informacja o konferencji	23.03.09
85. TOK FM Blog FM rozmowa z Markiem Licińskim	24.03.09
86. Gazeta Wyborcza „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	24.03.09
87. Dziennik Wschodni: „Przyszłość w jaśniejszych barwach”	24.03.09
88. Radio Lublin - relacje z konferencji w Chełmie	24.03.09
89. Radio Bon Ton - relacje z konferencji w Chełmie jako TEMAT DNIA	24.03.09
90. Dziennik Wschodni „Pomoc dla dzieci na zakręcie”	25.03.09
91. Gazeta Wyborcza: „Rodziny zastępcze to nie narzędzia”	25.03.09
92. Gazeta Wyborcza: „Dzieci nie mogą czekać, ale rząd nie da im lepszej pieczy”	25.03.09
93. www.diecezja.sosnowiec.pl – informacja o konferencji	25.03.09
94. Województwo Powiat Region „Rodzina zastępcza jak własna”	27.03.09
95. www.uw.lublin.pl „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	28.03.09
96. Wieści Podwarszawskie – informacja o konferencji w Wołominie	29.03.09
97. Tygodnik Chełmski „Jaki dom jest najlepszy?”	30.03.09
98. Super Tydzień Chełmski „Polityka prorodzinna to mit”	30.03.09
99. Życie Podkarpackie „Pomoc państwa to fikcja”	01.04.09
100. www.e-prawnik.pl „O przyszłość dzieci bez przyszłości”	07.04.09
101. www.eChelm.pl „O rodzinie zastępczej”	11.04.09
102. Bez Toastu „Rodzina zastępcza dla dzieci bez przyszłości”	I-II.09

Przemówienia otwierające wygłosili m.in.:

Marek Michalak	-	Minister Rzecznik Praw Dziecka
Alina Wiśniewska	-	Dyrektor Departamentu Świadczeń Rodzinnych MIPS
Henryka Strojnowska	-	Wicewojewoda Lublina
Piotr Wojciechowski	-	Starosta Powiatu Lipnowskiego
Elżbieta Smolińska	-	Starosta Powiatu Pruszkowskiego
Stanisław Mościcki	-	Zastępca Prezydenta Chełma
Andrzej Kaczmarczyk	-	Zastępca Prezydenta Miasta Słupska
Włodzimierz Paszyński	-	Zastępca Prezydenta m.st. Warszawy

Wykłady i prezentacje przeprowadzili przedstawiciele:

środowisk akademickich:

dr hab. Marek Andrzejewski	- Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego	Szczecin
mgr Irena Brodzińska	- Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska	Przemysł
prof. Kevin Browne	- Centrum Psychologii Rodzinnej i Sądowej	Uniwersytetu w Birmingham
dr Teresa Chmiel	- Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji	Wrocław
mgr Ewa Gawlik	- Wyższa Szkoła Humanitas	Sosnowiec
dr Agnieszka Golczyńska-Grondas	- Instytut Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego	Łódź
mgr Joanna Gorczowska	- Haringey Children and Young People's Services	Londyn
dr Beata Gumienny	- Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska	Przemysł
mgr Paulina Kamińska	- Akademia Pomorska	Słupsk
dr Arkadiusz Kamiński	- Wydział Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego	Wrocław
prof. dr Jerzy Kopel	- rektor Wyższej Szkoły Humanitas	Sosnowiec
dr Gabriela Machaczek	- Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji	Wrocław
dr Aleksander Mańka	- Wyższa Szkoła Administracji	Bielsko Biała
dr Zbigniew Marten	- Wyższa Szkoła Humanitas	Sosnowiec
prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz	- Wydział Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej	Wrocław
mgr Agnieszka Łaba	- Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska	Przemysł
dr Adam Roter	- Wydział Pedagogiki Uniwersytetu Śląskiego	Katowice
dr Marek Rymśa	- Instytut Stosowanych Nauk Społecznych UW	Warszawa
dr Sławomir Solecki	- Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska	Przemysł
dr Ida Szwed	- Wydział Psychologii Uniwersytetu Śląskiego	Katowice

instytucji publicznych i samorządowych:

Zofia Al-Hiali	- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Biała Podlaska
Urszula Bieniek	- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Wrocław
Anna Borkowska	- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Płock
Daria Chalecka	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Słupsk
Jan Chmielewski	- Komisja Rodziny, Zdrowia i Spraw Socjalnych Rady Miejskiej	Wrocław
Mirosław Chyba	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Płock
Jolanta Ciżmowska	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Wałbrzych
Monika Dąbrowska	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Krotoszyn
Andrzej Gralak	- Rzecznik Praw Ucznia Kuratorium Oświaty	Bydgoszcz
Bożena Jabłońska	- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Łomża
Ewa Joachimowicz	- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Chełm
Anna Józefiak-Materna	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Wrocław
Mirosław Kaczmarek	- Biuro Rzecznika Praw Dziecka	Warszawa
Lucyna Kozaczuk	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Chełm
Marzena Machała-Pniewska	- Rzecznik Praw Ucznia i Dziecka Kuratorium Oświaty	Płock
Krystyna Malec	- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Słupsk
Anna Milińska	- Akademickie Liceum Ogólnokształcące przy PWSZ	Płock
Anna Mucha	- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Wrocław
Barbara Olszewska	- Sąd Rejonowy	Wołomin
Sławomir Orych	- Sąd Rejonowy	Wołomin
Sylwester Pajęcki	- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Wrocław
Ewelina Pałubicka-Dybka	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Bytów
Katarzyna Sadowska	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Koszalin
Jolanta Piotrowska	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Łódź
Andrzej Piotrowski	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Krotoszyn
Maria Surwiłło	- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Słupsk
Elżbieta Winnicka	- Gimnazjum w Tłuchowie	Tłuchowo
Katarzyna Wirkus	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Bytów
Anna Wójcik	- Publiczny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Sosnowiec
Mirosława Zielony	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Koszalin
Renata Zych-Kordus	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Krotoszyn

rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, organizacji rodziców zastępczych

Jerzy Berliński	- Rodzinny Dom Dziecka	Piastów
Zdzisław Brewiński	- Fundacja Rodzinnej Opieki Zastępczej JA I MÓJ DOM	Łódź
Jolanta Cyrganowicz	- rodzina zastępcza	Słupsk
Elżbieta Czerkacz	- Rodzinny Dom Dziecka	Białystok
Danuta Czudecka	- Stowarzyszenie Nowy Dom	Dębica
Joanna Gruszczyńska	- Mazowiecka Fundacja Rodzin Zastępczych	Warszawa
Ewa Jendro	- Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa	Sosnowiec
Magdalena Koczaj	- Stowarzyszenie Nowy Dom	Dębica
Olaf Kosmacz	- zawodowa rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego	Słupsk
Robert Kotuła	- Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa	Katowice
Krzysztof Kowalski	- rodzina zastępcza	Słupsk
Beata Kropka	- Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego Nowy Dom	Katowice
Aneta Kryszczyńska	- Stowarzyszenie „Dać Nadzieję”	Białystok

Agnieszka Kwiecień	- Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych	Wałbrzych
Andrzej Łabędź	- Niepubliczny Ośrodek Rodzin Zastępczych	Bytom
Danuta Łanik	- Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa	Elbląg
Witosław Madej	- Rodzinny Dom Dziecka	Łódź
Sławomir Maj	- Rodzinny Dom Dziecka	Bohukaly
Barbara Martysiuk	- rodzina zastępcza	Urszulin
Izabela Mendoń	- Pogotowie Rodzinne	Alojzów
Magdalena Niezabitowska	- rodzina zastępcza	Żywiec
Marek Niezabitowski	- rodzina zastępcza	Żywiec
Wiesław Paszewski	- zawodowa wielodzietna rodzina zastępcza	Dębica
Izabela Ratyńska	- Fundacja Rodzin Adopcyjnych	Warszawa
Katarzyna Rucińska	- Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa	Elbląg
Jolanta Sadlik	- rodzina zastępcza	Zamarski
Paweł Sadlik	- rodzina zastępcza	Zamarski
Agata Patyk	- Stowarzyszenie Nowy Dom	Dębica
Paweł Policzew	- rodzina zastępcza	Zabrze
Kinga Salak-Policzew	- rodzina zastępcza	Zabrze
Rozalia Stec-Dąbrowska	- rodzina zastępcza wielodzietna	Dębica
Arkadiusz Stępień	- zawodowa rodzina wielodzietna	Gołubie
Elżbieta Sukiennik-Garkowska	- Rodzinny Dom Dziecka Nr 3	Płock
Elżbieta Szałkiewicz	- Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa	Elbląg
Iwona Szmigiel	- Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa	Łódź
Grzegorz Tęcza	- rodzina zastępcza	Skoczów
Magdalena Tęcza	- rodzina zastępcza	Skoczów
Krystyna Turaj	- zawodowa rodzina zastępcza	Wałbrzych
Paweł Urbanowicz	- Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa	Poznań
Maria Wąszewska-Berlińska	- Mazowiecka Fundacja Rodzin Zastępczych	Warszawa
Anna Wilk	- Rodzinny Dom Dziecka	Kraśnik
Jarosław Wojtasiński	- Dom Rodzinny	Żabce
Ewa Wróbel	- Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych	Wałbrzych
organizacji pozarządowych:		
Paweł Burski	- TRAD „Szansa”	Łódź
Leszek Czyżewski	- Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „proFamilia	Elbląg
Jan Dąbkowski	- Towarzystwo Resocjalizacyjne	Warszawa
Marek Dziekan	- Federacja na rzecz Reintegracji Społecznej	Warszawa
Ewa Janus	- psycholog	Wałbrzych
Katarzyna Jeżowska-Kwaśny	- Polskie Towarzystwo Psychologiczne	Bielsko-Biała
Alicja Jedrzejczak	- pedagog	Wrocław
Barbara Kaczmarczyk-Wichary	- Stowarzyszenie „Dom Aniołów Stróżów”	Katowice
Aleksander Kartasiński	- Fundacja Happy Kids	Łódź
Marzena Kłapcia	- Towarzystwo Psychoprofilaktyczne	Bielsko-Biała
Marzena Kukawska- Makuła	- Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Dziecka w Komarnie	Komarno
Marek Kuszewski	- Fundacja Happy Kids	Łódź
Dorota Kuszneruk	- Stowarzyszenie Amicis	Biała Podlaska
Marek Liciński	- Federacja na rzecz Reintegracji Społecznej	Warszawa
Krzysztof Liszcz	- Pracownia Edukacyjna „AKSJOMAT”	Toruń
Joanna Luberadzka	- Fundacja „Przyjaciółka”	Warszawa
Katarzyna Łazowska	- Stowarzyszenie Amicis	Biała Podlaska
Marzena Malawska	- Towarzystwo Psychoprofilaktyczne	Przemyśl
Paweł Niewodowski	- Towarzystwo Resocjalizacyjne	Białystok
Edward Orpik	- Towarzystwo Psychoprofilaktyczne	Warszawa
Anna Orzechowska	- Powiślańskie Towarzystwo Społeczne	Warszawa
Beata Radkiewicz	- Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Dziecka w Komarnie	Komarno
Michał Rokosz	- Fundacja „Gniazdo”	Katowice
Beata Pawluk	- Stowarzyszenie Amicis	Biała Podlaska
Jarosław Pleta	- T.R.A.D. „Szansa”	Marki
Sławomir Skirtun	- TRAD „Szansa”	Łódź
Alida Sokołowska	- Zachodniopomorska Fundacja Pomocy Rodzinie „Tęcza Serc”	Szczecin
Dorota Sokołowska	- Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Dziecka w Komarnie	Komarno
Kinga Sowińska	- Towarzystwo Psychoprofilaktyczne	Bielsko-Biała
Katarzyna Szarańska	- Fundacja Ernst\$Young	Warszawa
Tomasz Szelański	- Towarzystwo Psychoprofilaktyczne	Białystok
Agnieszka Szulak	- Stowarzyszenie Amicis	Biała Podlaska
Renata Szymula	- Stowarzyszenie „Przystanek”	Wrocław
Dariusz Wasiński	- Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „ proFamilia”	Elbląg
Aleksandra Wnuk	- Fundacja Ernst\$Young	Warszawa
Monika Wodzińska	- Fundacja Ernst&Young	Warszawa
Ryszard Wołoszyn	- Stowarzyszenie Animatorów Trzeźwości	Przemyśl